

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2023

SISÄLLYSLUETTELO

Tulostavoiteasiakirja 2023	1
1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	3
1.1 Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	4
1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	8
1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen	9
1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	10
1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta	12
1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen.....	12
1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut.....	14
1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	15
1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	16
1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys.....	19
1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	20
2 Toiminnallinen tuloksellisuus.....	20
2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	20
3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	24
4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	25
5 Voimassaolo ja seuranta.....	25
5.1 Liite.....	25
6 Allekirjoitukset.....	26

12.12.2022

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tulossopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkostojen kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävä kasvua ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

Keski-Suomen ELY-keskus on arvioinut linjauksien pohjaksi maakunnan tilaa, valtakunnallisia strategisia painopisteitä ja maakunnan tavoitteita. Vahva elinkeinoelämä, työllistymismahdollisuudet, terveellinen ympäristö, hyvinvointi ja alueen hyvä saavutettavuus luovat mahdollisuuksia menestykselle. ELY-keskus huolehtii osaltaan siitä, että maakunnan vahvuuksia tuetaan ja autetaan kehittämään.

1. Lisäämme elinvoimaa kohdentamalla resursseja elinkeinorakenteen monipuolistamiseen, yritysten vientimahdollisuuksiin, uusiin innovaatioihin ja osaavan työvoiman saantiin. Ennakoiva yhteistyö yritysten, oppilaitosten ja elinkeinoelämän verkostojen kanssa takaa riittävän vuoropuhelun resurssien suuntaamiseksi.
2. Huolehdimme alueen saavutettavuudesta menestyvän elinkeinoelämän mahdollistamiseksi, samalla luomme asukkaille viihtyisyyttä, turvallisuutta ja mahdollisuuksia työhön ja koulutukseen.
3. Edistämme sosiaalisesti, taloudellisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Erityisesti panostamme uusiutuvien luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen, ruokatuotantoon ja kiertotalouteen. Täten tuemme ilmastomuutokseen sopeutumista, vähähiilisyttä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä.

Toimillamme tuemme Keski-Suomen maakuntaohjelmaa vuosille 2022–2025, jonka älykkään erikoistumisen valintoja edistävät kasvun kärjet ovat bio- ja kiertotalous, uudistuva teollisuus sekä hyvä vointi. ELY-keskukset osallistuvat aktiivisesti uuden AVI-ELY-strategiakauden valmisteluun ja erilaisten aluehallinnon rakennevaihtoehtojen määrittelyyn sekä arviointiin. Tuomme ennakoivasti ohjaavien tahojen käyttöön tietoa alueiden tilasta ja aluehallinnon toimintaa koskevista mahdollisuuksista ja haasteista.

Toimimme valmius- ja varautumistoimintaa koskevien alueellisten verkostojen aktiivisena jäsenenä, tuotamme verkostoihin monialaista tietoa ja osaamista sekä luomme tilannekuvaan niin sisäisesti kuin alueellisten kumppanien ja ohjaavien tahojen käyttöön. Tiivistämme yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen sekä alueellisten kumppanien kesken. Varaudumme hoitamaan lakisääteiset tehtävämme kaikissa turvallisuustilanteissa ja

kehitämme yhdessä ohjaavien tahojen kanssa valmiuksiamme valmiuslaissa asetettujen tehtävien hoitamiseen poikkeustilanteissa. Osallistumme alueellisten riskiarvioiden valmistelutyöhön yhdessä alueen muiden viranomaisten, kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategiaan painopisteisiin ”Lisäämme elinvoimaa” ja ”Tavoittelemme hiilineutraaliutta” AVI-ELY-strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste ”Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta” on sisällytetty tulostavoiteasiakirjaan poikkileikkauksella. ELY-keskukset edistävät osaltaan valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista. ELY-keskus toteuttaa ja ottaa huomioon omassa toiminnassaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka koskevat viraston tehtäviä. Tästä toiminnasta ELY-keskus raportoi säännönmukaisesti. Virasto varmistaa Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF-väline) toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta” vaatimukset.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: *Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.*

Keski-Suomen työllisyysaste on noussut vuoden 2022 toisella kvartaalilla 72,2 prosenttiin. Maakunnan työttömyys on tällä hetkellä pitkälti rakenteellista, rakennetyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista on n. 70 prosenttia. Pandemian jälkeinen nopea talouskasvu on johtanut myönteiseen työllisyyskehitykseen, mutta myös työvoimapulaan, joka heikentää yritysten kasvumahdollisuuksia. Keski-Suomesta Venäjälle suuntautuva vienti on suhteellisen vähäistä, joten Ukrainan kriisin vaikutukset ole vielä juuri näkyneet työllisyystilanteessa.

Asiakkaiden ohjautumista työmarkkinoille tehostaa TE-toimistojen ja kuntakokeilujen uuden asiakaspalvelumallin tiivis henkilökohtainen palvelu sekä työnhakuvelvollisuus. Vahva alkupalvelu mahdollistaa nopeat työnvälitystoimet sekä osaamisen kehittämistarpeiden että työkykyasioiden huomioon ottamisen vähentäen riskiä työttömyyden pitkittymisestä asiakkuuden alussa. Kuntakokeilujen käynnistymisen myötä TE-toimistojen asiakasrakenne on muuttunut. Tästä syystä asiakkaan osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen sekä työnvälitystoimet, kuten ehdokasasettelu, rekrytointikoulutukset, työtartjoukset sekä rekrytointitapahtumat (Miitti ja TE-live) ovat toiminnan keskiössä. Nämä toimet parantavat osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta, jota edistetään myös

12.12.2022

toimialakohtaisilla toimenpiteillä ja kohdennetulla koulutustarjonnalla (mm. yhteishankintakoulutukset). TE-palvelujen ja ostopalvelujen jatkuvalla kehittämisellä ja tuntemuksen lisäämisellä avaaamme mahdollisuuksia poluttaa asiakasta työmarkkinoille entistä paremmin. Tuemme siirtymiä työvoiman ulkopuolelta työmarkkinoille sekä työurien pidentämistä edistämällä ikääntyvän ja osatyökykyisen työvoiman työmarkkinoille pääsyä

Osallistumme TE2024-uudistuksen alueelliseen valmisteluun ja palveluiden mahdollisimman sujuvaan siirtoon valtiolta kunnille. Kuntakokeilujen puitteissa teemme useassa teemassa (yrityspalvelut, viestintä, ennakointi) yhteiskehittämistä tulevaa kuntamallia silmällä pitäen. ELY-keskuksessa muutokseen valmistaudutaan mm. varmistamalla TE-palveluhankintoja tekevien henkilöiden laaja-alainen hankintaosaaminen. Lisäksi TE-palveluja tuottavien tahojen kanssa käydään keskusteluja erityisesti niistä hankinnoista ja hankintasopimuksista, jotka ulottuvat vuoteen 2024.

Yritysten investointi- ja kehittämisrahoituksen suuntaamista jatketaan yritysten uudistamista ja uusia työpaikkoja synnyttäviin hankkeisiin. CAP27-suunnitelman mukaisella alueellisella rahoituksella edistämme uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä maaseudulle.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	45	43	43	43
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	38	33	33	33
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	7	7	7	7

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: *Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät TKI-tavoitetta erityisesti tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.*

Maakunnan ICT-sektorilla tapahtuu aktiivista kehittämistä mm. kyberturvallisuudessa. Myös bio- ja kiertotalouteen kytkeytyvässä TKI-toiminnassa on vahvaa nostetta, erityisesti energiaomavaraisuuteen liittyvät kysymykset ovat ajankohtaisia. Yritysten kilpailukykyä ja kasvua tuemme neuvonnalla, tapahtumilla, rahoituksella sekä uuden tiedon koaamisella.

12.12.2022

Keski-Suomessa toimii useita TKI-osaamishubeja, jotka tekevät verkostomaisesti laajaa yhteistyötä eri yliopistojen ja yritysten kanssa. Edistämme hubien keskinäistä yhteistyötä ennakoitietoon pohjautuen. Tuemme yritysten että oppi- ja tutkimuslaitosten verkottumista kehittämisresurssien vahvistamiseksi ja uusimpaan tietoon pohjautuvien innovaatioiden synnyttämiseksi. Osallistumme maakunnan elinkeinotoimijoiden kanssa toimialakohtaisten innovaatio- ja tuotekehitysekosysteemien kehittämiseen sekä TKI- ja keksintötoimintaa aktivoiviin tapahtumiin (mm. Kasvu Open, Keksintöjen Viikko). Tuemme Jyväskylän kaupungin ja valtion välistä innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen toteuttamista. Kuulumme ekosysteemisopimuksen johtoryhmään.

Yritysrahoituksen avulla tuemme yritysten tuotekehityshankkeita kartoitus- ja valmisteluvaiheen rahoituksesta aina investointeihin saakka. Rahoituksen kohdennuksessa huomioidaan Länsi-Suomen yritysrahoitusstrategian yleiset sekä alueelliset painotukset. Tavoitteenamme on, että toiminta-alueen pk-yritykset hakevat aktiivisemmin rahoitusta tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen sekä tuotannollisiin investointeihin. Aktivointityötä varten rakennamme sidosryhmiemme kanssa vahvempaa maakunnallista yrityspalveluverkostoa, jossa TKI-asiakokonaisuudet ovat näkyvämmiin mukana. TE-toimiston yrityspalvelujen asiantuntijat kartoittavat potentiaalisia kasvu- ja kv-yrityksiä, joita ohjataan TKI-palveluja tarjoavien tahojen pariin.

Aktivoimme yritysten kehittämishankkeita, jotka kytkeytyvät laajempiin toimintaympäristön yhteiskehittämishankkeisiin (uusi alueellinen TKI-rahoitus ja valtakunnallinen EAKR:n Innovaatio- ja osaamisverkosto) Edistämme elinkeinoelämälähtöisen tutkimuksen kehittämistä alueellista innovaatiotoimintaa vahvistaen. Tavoitteena on aktivoida yrityksiä ja muita TKI-toimijoita kasvuun, verkottumiseen ja kansainvälistymiseen. Maaseuturahaston tarjoamalla resursseilla tuemme uuden yritystoiminnan käynnistämistä ja tuotekehityshankkeita maaseutuyrityksissä.

Mittari: *ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämiseksi (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)*

- Ekosysteemien rakentumista edistävien teemaryhmien toimintaan osallistuneiden yritysten lukumäärä.
- Yritysten kehittämisavustuksella sekä maaseutuyritysten käynnistämisen- ja kehittämistuilla rahoitettujen tuotekehityshankkeiden lukumäärä
- TKI-toimintaan painottuviin yritysten toimintaympäristöhankkeisiin myönnetyn rahoituksen kokonaismäärä.

Tavoite: *Aktivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Team Finland -verkoston rooli yritysten kehittämistoimiin aktivoimisessa on edelleen keskeinen. KasvuCRM-järjestelmän kattavalla käytöllä tehostamme yritysasiakkaiden palveluprosessien kokonaislaatua ja palvelutarpeen nopeaa arviointia. Panostamme KasvuCRM-liidien vaikuttavuuteen. TE-toimisto panostaa yritys yhteistyöhön ja uusasiakashankintaan toteuttamalla yrityskäyntejä potentiaalsiin kasvuyrityksiin. Mahdollistamme yritysten kasvun edellytyksiä joustavien ja kohdennettujen rekrytointipalvelujen

12.12.2022

avulla ja tarjoamme yhteishankintakoulutusta aktiivisesti yritysten käyttöön. Yritysten kehittämisyhteistyöllä, maaseudun mikro- ja pienyritysten sekä monialaisten maatalojen investointituella ja maaseutuyritysten yritysryhmähankkeilla tuemme toimia, joilla parannetaan pk-yritysten kehittymis- ja kasvuedellytyksiä. Tuemme yritysten jatkuvuutta ja kasvua ESR-varoin mm. omistajanvaihdoksia edistävien ratkaisujen kehittämistä tuemalla.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Kasvu CRM-järjestelmään kirjattujen liidien määrä (kpl)	150	175	200	225

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

Keski-Suomen Team Finland -verkoston on keskeistä ylläpitää ja kehittää saumatonta palveluketjuaan maakunnasta maailmalle. Uudistamme TF-verkoston toimintamallia ja johtamista maakunnassa. Toimillamme tuemme vuonna 2022 päivitetyn TF-strategian onnistunutta toimeenpanoa. Sitoudumme verkoston yhteisiin tavoitteisiin ja yhteistyön jatkuvaan kehittämiseen mm. toimijoiden roolien selkiyttämisen, asiakaslähtöisyyden lisäämisen ja TF-palvelupolituksen kautta. KasvuCRM-järjestelmässä yritysten palvelutarpeet ovat yhtenäisen näkyvyyden piirissä ja niitä voidaan liidien avulla välittää TF-verkoston ydintoimijoiden kesken. Tämä tehostaa yritysasiakkaiden palveluiden saataavuutta ja palvelutarpeen nopeaa arviointia. Lisäämme verkoston näkyvyyttä markkinointimateriaalin ja info-toiminnan kautta koko maakunnassa. Jatkokehitämme palvelujen markkinointikanavia suoraan pk-yrityksille, mutta myös maakunnan elinkeinotoimijoiden kautta. Lisäämme alueen toimijoiden tietämystä kv. rekrytointiasioista. Edistämme yritysten ja maakunnan elinkeinotoimijoiden viennin kannalta keskeisten IPR-asioiden tuntemusta.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

- Infot verkoston toiminnasta maakunnan yrityspalvelutoimijoille.
- TF-verkoston kohdistuvat aktivointitoimet
- Järjestetyt IPR-infotilaisuudet (vähintään 3 kpl).
- Yritysten kehittämisspalveluja tai perustamistukea (MSR) saaneiden ja yritysryhmähankkeisiin (MSR) osallistuneiden yritysten määrä.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Pk-yritysten uudistuminen ja kansainvälistyminen ovat myös jatkossa maakunnan hyvinvoinnin kannalta keskeistä. Maakunnan pk-yritysten kansainvälistymiselle haasteita asettaa Ukrainan kriisin myötä muuttunut toimintaympäristö ja vientipakotteiden

12.12.2022

aiheuttamat rajoitukset sekä energiasektorin murros. Uusien markkinoiden löytäminen vanhojen tilalle on monelle yritykselle tärkeää ja vaatii usein tuotteiden ja toiminnan merkittävää uudistumista.

Rakennerahastot tarjoavat edelleen merkittäviä mahdollisuuksia pk-yritysten liiketoiminnan kasvuun, uudistamiseen ja kansainvälistymiseen myös muuttuvassa toimintaympäristössä. Kannustamme ja tuemme yrityksiä käynnistämään vaikuttavia pitkän aikavälin kilpailukykyä parantavia hankkeita. Yritysrahoituksen kohdennuksessa sovelletaan Länsi-Suomen yritysrahoitusstrategiassa kuvattuja alueellisia painotuksia, mm. vähähiilisyystavoite huomioiden. Maaseuturahaston kautta rahoitamme pienten ja mikroyritysten kasvua edistäviä investointeja. Maaseudun yritysten uudistumista ja kansainvälistymistä edistetään myös yritysryhmähankkeilla.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	20	20	21	21
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio)	17	18	19	19
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio)	439	445	500	500

Tavoite: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.*

Vaikka Keski-Suomessa toimivat luovan alan organisaatiot ovat kooltaan pieniä, tarjonta on kuitenkin runsasta ja laadukasta kattaen koko maakunnan. Tavoitteenamme on edistää luovan talouden verkostotoimintaa, jossa erilaisia palveluja yhdistämällä lisätään matkailun vetovoimaa ja sitä kautta luodaan työmahdollisuuksia myös pienille alan toimijoille mm. luovan talouden tiekartan tavoitteet huomioiden. Informoimme luovan sekä kulttuurialan toimijoita säännöllisesti alueellisista ja valtakunnallisista rahoitushauista ja tuomme esille alan toimintaedellytysten tukemista sidosryhmien kanssa tehtävässä aluekehittämistyössä. Kulttuuriperintöstrategian tavoitteiden mukaisesti tunnistamme kulttuuriperinnön alueellisena vetovimatekijänä sekä matkailun voimavarana. Tuemme mm. rakennetun kulttuuriperinnön säilymistä rakennusperinnön hoitoavustuksien ja rakennussuojelupäätösten kautta.

Maaseuturahoituksen rooli tavoitetta tukevien hankkeiden rahoittamisessa on keskeinen, erityisesti Leader-ryhmien rahoitus sopii hyvin pienten, luovaa taloutta, kulttuurimatkailua ja kulttuurialaa kehittävien hankkeiden tukemiseen. Tukemalla yleishyödyllisiä

12.12.2022

investointeja maaseudun toimintaympäristön kehittämiseen, voimme parantaa myös luovien alojen toimintaedellytyksiä. Rakennerahasto-toiminnan kautta tarjoamme alan toimijoille mahdollisuuksia mm. alan koulutuksen kehittämiseen. Luovien alojen kasvuohjelma (ESR) toiminta jatkuu vuonna 2023.

Mittari: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).*

- Luovan talouden maakunnallisen verkostotoiminnan aktivointi
- Kulttuurialan ja luovan alan rahoitusmahdollisuuksista, hyvistä käytännöistä ja toimintaan liittyvistä kehittämiskohteista tiedotetaan ELY-keskuksen uutiskirjeellä 3-4 kertaa vuodessa. Tavoitteena on kasvattaa uutiskirjeen tilaajamääriä.
- Luovaa alaa, kulttuurimatkailua tai kulttuurialan toimintaa kehittäville hankkeille myönnetyn rahoituksen määrä.
- Rakennusperinnön hoitoavustuksiin myönnetyn tukien kappalemäärä.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Maataloudessa on käynnissä voimakas rakennemuutos, samaan aikaan vastuullisuus- ja huoltovarmuuskysymyksistä huolehtiminen on korostunut elintarvikeketjun alkutuotannossa. Vastuullisuuden lisääminen ja samanaikainen kannattavuuden parantaminen sekä viljelijöiden aseman vahvistaminen ruokaketjussa ovatkin keskeisiä kehittämisskohteita. Toteutamme yhdessä neljän muun ELY-keskuksen kanssa Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa, joka sisältää useita ruokaketjun vastuullisuuden parantamiseen tähtääviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Tuemme ja seuraamme käynnissä olevien ympäristö- ja ilmastokysymyksiin keskittyvien hankkeiden (mm. Ilmastokestävä metsätalous Keski-Suomessa, Ilmastomuutokseen varautuva viljelijä, Maatilojen muovit kiertoon) toteuttamista.

Parannamme kotimaisen ruuantuotannon asemaa ja vastuullisuutta edistämällä mm. lähiruuan tuotantoa ja käyttöä sekä vahvistamalla maatalousyrittäjien osaamista ja tuemalla maatilojen sukupolvenvaihdoksia. Valvontatoimilla varmistamme elintarvikeketjun alkutuotantotoiminnan säädösvaatimusten mukaisuutta. Maaseuturahaston kautta edistämme elintarvike- ja matkailualan yritysten vastuullisuutta, kilpailukykyä ja vientiedellytyksiä sekä kotimaisen lähi- ja luomuruuan käyttöä. Huomioimme hiilineutraalisuuden tavoittelun ja resurssiviisauden osana vastuullista yritystoimintaa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	92	93	93	94

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.

Saavutettavuus on keskeinen tekijä Keski-Suomen kasvulle sekä kehitykselle. Hyvä saavutettavuus perustuu tieverkon sekä siihen pohjautuvan kestävä liikunnan ja kuljettamisen toimintavarmuuteen. Palvelutason säilyttäminen päätieverkolla edellyttää lähivuosina jo suunniteltujen isojen kehittämisinvestointien toteuttamista. Investointien toteuttamista haastaa vähenevä rahoitus. Vähäliikenteisten teiden palvelutasoa pidämme yllä olemassa olevien resurssien puitteissa, vaikka korjausvelka onkin jo suuri.

Maanteiden palvelutason varmistamme laadukkailla tienpidon toimilla, jotka priorisoidaan liikenteen kysynnän (mm. elinkeinoelämän kuljetukset) mukaisesti. Varmistamme pääväylien sekä vilkkaasti liikennöityjen teiden päivittäisen liikennöitävyyden ympärivuotisesti. Valtateillä 4 ja 9 parannamme hankesuunnitelmavalmiutta valtakunnallisen liikenneverkon strategisen tilannekuvan ja Liikenne 12 investiohjelman mukaisesti. Edistämme Jyväskylän seudulla MAL-sopimuksen puitteissa pienten kustannustehokkaiden hankkeiden toteutusta.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)	102	100	97	95
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)	2,8	2,8	2,9	2,9
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)	2,5	2,5	2,6	2,6

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: *Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee*

Osaavan työvoiman saatavuus on ongelmana Keski-Suomessa mm. sote-, ravitsemis- ja ict-aloilla sekä yleisemminkin maakunnan reuna-alueilla. Ammatillinen oppiminen voi tapahtua tehokkaasti myös verkossa ja verkko-opetus tarjoaa jatkossa koulutusmahdollisuuksia niille maakunnan reuna-alueilla asuville, joiden on aikaisemmin ollut hankalaa päästä koulutukseen. Näin entistä useammalla on mahdollista hankkia koulutusta ja yritykset saavat tarvitsemaansa työvoimaa. Eriyksen tärkeää onkin lisätä työnhakijoiden ja työnantajien tarpeisiin räätälöityjä koulutusmahdollisuuksia, alueen koko koulutustarjontaa huomioiden. Tuemme yli 55-vuotta täyttäneiden muutosturvaa vahvistamalla heidän ammatillisia ja yrittäjävalmiuksia sekä hankkimalla soveltuvia koulutuksia heidän työllistämisen edistämiseksi. Jatkamme RekryKoulutusten aktiivista markkinointia, jotta sen tunnettuus lisääntyy työnantajien ja työnhakijoiden keskuudessa.

Jatkamme kumppaniemme kanssa maakunnallista osaamistarpeiden ennakoitavuutta sekä jatkuvan oppimisen, elinikäisen ohjauksen ja työllisyydenhoidon alueellista strategia- ja verkostotyötä. Ne tukevat osaltaan osaamistason nousua kaikilla koulutusasteilla ja -aloilla. Uusien koulutusratkaisujen ja -sisältöjen suunnittelussa jatkamme tiivistä yhteistyötä työnantajien kanssa ja teemme uusia avauksia työvoimakoulutustarjontaan elinkeinoelämästä tulevien signaalien perusteella. Panostamme alueellisen työvoimapolun ja kohtaanto-ongelmien selvittämiseen, jotta uudelleen koulutautumista suunnittelevat työttömät työnhakijat saadaan ohjattua entistä paremmin niille aloille, joissa osaavan työvoiman tarvetta ilmenee. Tuemme ESR+-varoin uusien innovatiivisten menetelmien kehittämistä osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden saralla. Toteutamme ESR+ -hankkeiden avulla kehitämme TE-palvelujen laadullista vaikuttavuutta (Laava-hanke) ja uusia ratkaisuja kohtaanto-ongelmiin (Monipaikka-hanke).

Maakunnallinen ELO-verkostotyö on aktiivista ja alueen toimijat (mm. Ohjaamot) ovat sitoutuneet yhteiseen kehittämiseen. Verkostotyö tuo esiin ratkaisuja elinikäisen ohjauksen haasteisiin, jotka liittyvät alueen toimintaympäristöön (mm. välimatkat, monialainen yhteistyö) ja talouteen (mm. toimeentulon kannustinloukut). Läpileikkaavana näkökulmana työssä on ennakoitavuuden ja osaamisen hyödyntäminen sekä etäohjauksen ja -opetuksen kielteisten seurausten minimoiminen. Ohjauksen ja oppimisen tuen tarvetta lisäävät erilaiset seikat (mm. oppivelvollisuuden laajennus, digiosaamisen ja perustaitojen puutteet, etäopiskelu) sekä osaamisen uudistamisen tason nosto. Ohjauspalvelujen koordinoinnissa ja suunnittelussa huomioidaan valtakunnallisen ELO-strategian tavoitteet. Vuosille 2023-2024 laaditaan uudet maakunnalliset ELO-toiminnan painopisteet.

Olemme koonneet maakunnallisen jatkuvan oppimisen ja työllisyyden strategisen yhteistyöryhmän, jonka tavoitteena on mm. toimia alueellisena kehittämissynergiana valtakunnalliselle JOTPA-keskukselle. Ryhmään on kutsuttu mukaan laaja-alaisesti eri sidosryhmiä ja sen toiminnan kehittämistä koordinoi jatkuvan oppimisen koordinaattori. Yhteistyöryhmä luo alueelle jatkuvan oppimisen strategia linjoja tukevat tarkemmat tavoitteet.

ESR+ -rahoituksella tuemme koulutustason nostamiseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyviä kehittämistoimia niin maakunnallisen kuin valtakunnallisenkin rahoituksen turvin. Toimimme ESR+ -ohjelman valtakunnallisen ”Työmarkkinoiden kohtaanto”-koordinaatioteeman rahoittajaviranomaisena, jonka tavoitteena on osaavan työvoiman

12.12.2022

saatavuuden turvaaminen tehokkaiden työvoima- ja yrityspalveluiden avulla sekä työvoiman kohtaantoa parantavien mallien ja palvelujen kehittäminen. Maaseuturahaston hanketoiminnan kautta voimme osaltaan tukea yrittäjien ja asukkaiden osaamisen kehittämistä ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta maaseutualueilla.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastaa elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

- TE-palveluhankintojen uudenlaiset avaukset osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi.
- Tilannekuva-analyysit mm. kohtaanto-ongelmiin liittyvien ratkaisujen löytämiseksi.
- Osaavan työvoiman saatavuutta edistäviin ESR+- ohjelman hankkeisiin myönnetyn rahoituksen määrä.
- Valtakunnallisen Työmarkkinoiden kohtaanto -koordinaatioteemasta (ESR+) rahoitetut toimet.
- Rekrytointiongelmista ilmoittavien yritysten määrä Keski-Suomessa.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

- ELO-toimintaan liittyvien verkostotilaisuuksien määrät
- ELO-strategian toimeenpanoa tukevien toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Pakolaisten vastaanottamisen kuntapaikkoja on tarjolla runsaasti tilapäistä suojelua saaville, mikä vähentää turvapaikanhakijoille myönnettäviä kuntapaikkoja. Kuntapaikkojen kokonaismäärän arvioidaan kuitenkin riittävän alueella. Ukrainalaisille maahanmuuttajille tarjoamme kotoutumiskoulutusta, venäjänkielisiä lupa- ja korttikoulutuksia sekä venäjän kielellä tuettua työhönvalmennusta. TE-toimisto on sijoittanut Ukraina-palvelun Jyväskylässä toimivan ”Maahanmuuttaneiden osaamiskeskus”-hankkeen (ESR) tiloihin.

Jatkamme kuntien, oppilaitosten ja muun verkoston kanssa tehtävää yhteistyötä maahanmuutto- ja kotoutumispalvelujen vahvistamisessa. ELY-keskus edistää omien resurssiansa puitteissa maakunnallista, toimijoiden välistä yhteistyötä maahanmuuton ja kotoutumisen verkostotapaamisissa sekä maakunnallisessa maahanmuuton ja pakolaisten kuntiin sijoittamisen työryhmässä. Verkostotoiminnan osalta varaudumme siihen, että Hyvinvointialueiden käynnistyminen tulee merkitsemään uudelleenjärjestäytymistä kuntien kotoutumisen edistämistehtävissä. ELY-keskus on tiedottanut kuntia ja hyvinvointialuetta tulevista viranomaisvastuiden muutoksista liittyen tulossa olevien kotoutumislain muutoksiin. Verkostolle tullaan järjestämään jatkossakin tilaisuuksia sekä koulutuksia muutoksiin liittyen.

Osallistumme aktiivisesti alueen korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa maakunnalliseen verkosto- ja hanketyöhön (mm. Talent Hub Jyväskylä, Maahanmuuttaneiden osaamiskeskus), joka tukee työperäistä maahanmuuttoa, edistää kv-opiskelijoiden osaamisen parempaa hyödyntämistä maakunnan yrityksissä sekä kannustaa kv-opiskelijoita käynnistämään yritystoimintaa Suomessa. Edistämme osaltamme ”Talent Boost” -

12.12.2022

ohjelman toimeenpanoa (mm. maakunnallinen Hoksautus-hanke), "Work in Finland"-yhteistyötä ja vastaamme "Kokka kohti Suomea"-hankekokonaisuuden hallinnoinnista. ESR+ -ohjelman kautta rahoitamme hankkeita, joissa kehitetään uusia keinoja maahanmuuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen edistämiseksi. Olemme mukana Pirkanmaan TE-toimiston IMAGO--valmennuspalvelussa, joka tukee työelämän monimuotoisuutta ja Talent Boost – ohjelmaa. TE-toimisto tarjoaa ratkaisuja ulkomaisen työvoiman hankinnassa yrityksiin ja markkinoi kansainvälisen työnvälityksen sekä EURES:n palveluja yrityskäyntien yhteydessä. TE-toimisto tarjoaa myös työlu-paneuvontaa ulkomaisen työvoiman rekrytointia harkitseville työnantajille. Työvoimaviranomaisten ja työmarkkinajärjestöjen yhdessä säännöllisesti päivittämä alueellinen työlupalinjaus määrittelee ne ammattialat ja -nimikkeet, joissa työvoiman saatavuus on vaikeinta, ja edesauttaa osaltaan työvoiman saatavuutta ko. aloilla.

Mittari: *Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).*

- Maahanmuuttajille kohdennettujen työelämälähtöisten valmennusten ja työvoimakoulutusten lukumäärä.
- Maahanmuuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä ja yrittäjyyttä edistävien ESR-hankkeisiin myönnetyn rahoituksen määrä.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Edistämme ja toimeenpanemme vuonna 2022 hyväksytyjä ilmastopolitiikan suunnitelmia ja strategioita ja jatkamme aktiivista alueellista ja paikallista ilmastotyötä. Tuemme Keski-Suomen liittoa "Hiilineutraali Keski-Suomi 2030" -tiekartan toimeenpanossa. Tuemme mahdollisuuksien mukaan myös kunnallisten ja muiden alueellisten ilmasto-ohjelmien toteuttamista. Jatkamme ELY-keskusten Ilmastotiekartan hyödyntämistä ilmastorajapintojemme tunnistamisessa ja toimintamme ilmastovaikuttavuuden kehittämisessä. Lisäksi hyödynnämme muita alueellisia tietolähteitä ja työkaluja (mm. KILVA, Päästötietopalvelu, skenaariotyökalut). Huomioimme Aluehallintoviraston, ELY-keskusten ja ohjaavien tahojen yhteisen ilmastoryhmän työn ilmastoteemassa sekä hiilineutraaliuden edistämässä. Ilmasto- ja kiertotalousasiantuntija vahvistaa osaltaan resurssijamme hiilineutraaliustavoitteiden edistämässä. Ympäristökasvatuksen hankeavustuksilla olemme edistämässä ilmastokasvatusta valtakunnallisesti.

Edistämme vähäpäästöisen liikennejärjestelmän saavutettavuutta ja matkaketjujen toimivuutta joukkoliikenteessä Keski-Suomen maakuntastrategian mukaisesti. Tuemme Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa, jossa toteutetuilla hankkeilla lisätään mm. maaperän hiilen sidontaa edistäviä toimenpiteitä. Tuemme ja seuraamme käynnissä olevien ilmastokysymyksiin keskittyvien hankkeiden (mm.

12.12.2022

Ilmastokestävä metsätalous Keski-Suomessa, Ilmastomuutokseen varautuva viljelijä) toteuttamista. Aktivoimme toimijoita ideoimaan ja hyödyntämään CAP27-ohjelman monipuolisia mahdollisuuksia ympäristö- ja ilmastohankkeiden toteuttamiseksi.

Vaikutamme alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, ilmastomuutokseen sopeutumisen sekä maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden edistämiseksi. Edistämme tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnan parantamiseksi. Tuemme maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirtojen jalostamista energian tuotantoon (mm. biokaasulaitokset).

EAKR-rahoitus tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia tukea hiilineutraaliustavoitteita pk-yritysten energia- ja materiaalitehokkuutta parantamalla sekä kohdentamalla yritysrahoitusta kiertotalouden edistämiseen ja materiaalitehokkuutta parantavien ratkaisujen rahoittamiseen ”do not significant harm”-periaate huomioiden. Hyödynnämme ELY-keskuksen asiantuntijoiden osaamista ilmastovaikutusten tunnistamisessa myös yritysrahoituksen parissa. EAKR-rahoitteisissa yritysten toimintaympäristöhankkeissa edistetään elinkeinoelämälähtöistä TKI-toimintaa, jonka painopisteet tukevat ilmastotavoitteiden saavuttamista energia- ja materiaalitehokkuuden sekä kiertotalouden keinoin.

JTF-rahaston toimien kohteena on etenkin turvealalla toimivien yritysten uudistuminen ja siirtyminen kohti hiilineutraalimpaa liiketoimintaa. Lisäksi tuemme pk-yritysten investointi- ja kehittämishankkeita sekä yritysten toimintaympäristötuella laajempia toimialaa uudistavaa tki- ja kehitystoimintaa alueellisen siirtymäsuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Tunnistamme JTF-rahoituksen etupainotteisuuden ohjelmakauden alkuun ja panostamme rahoituksen tehokkaaseen liikkeelle saantiin.

Liikenteen osalta on keskeistä vaikuttaa kulkutapavalintoihin parantamalla kävelyn ja pyöräilyn sekä julkisen henkilöliikenteen saavutettavuutta. Olemme osaltamme turvaamassa julkisen henkilöliikenteen riittävää peruspalvelutasoa maaseutumaisten kuntien ja kaupunkien välillä. Osallistumme alueen maankäytön suunnitteluun edistäen liikkumisen ratkaisuja, joiden tavoitteena on parantaa kestävästä liikkumisesta ja kuljettamisesta. Huonokuntoisten teiden korjauksilla vaikutetaan liikenteen sujuvuuteen, mikä hillitsee osaltaan päästöjä. Huomioimme hiilineutraaliutta edistävät seikat tienpidon ja investointien hankinnoissa.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

- Maaseuturahaston varoilla rahoitettujen biokaasulaitosten lukumäärä.
- Sitoutumisaste maatalouden ympäristötukijärjestelmään maakunnassa säilyy tai kasvaa.
- EAKR-rahoituksesta kohdistuu 35% ilmastotavoitteita tukeviin toimiin pk-yrityksissä sekä laajemmissa toimintaympäristötukihankkeissa.
- JTF-rahoituksella turvealan uudistumista ja siirtymistä kohti hiilineutraalimpaa liiketoimintaa tukevan hankerahoituksen myöntömäärä.
- Tienpidon hankinnoissa otetaan käyttöön Väyläviraston investointeja ja kunnossapitoa koskevat linjaukset päästöttömästä työmaasta. Green Deal -sopimuksen mukaiset päästöluokkavaatimukset otetaan käyttöön vaativan toimintaympäristön alueiden investointihankkeissa.

12.12.2022

- ELY-keskusten Ilmastotiekartan ja sieltä valittujen kehittämiskohteiden hyödyntäminen vastuualueet ylittävien ja hiilineutraaliutta edistävien toimenpiteiden suunnittelussa ja toimeenpanossa.
- Ympäristökasvatuksen hankeavustusten lukumäärä.
- Kasvihuonekaasupäästöjen maakunnallinen kehitys (SYKE:n päästötietopalvelu).

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Keski-Suomi profiloituu vahvana bio- ja kiertotalouden maakuntana, erityisesti metsäbio-talouden vaikutus on merkittävä. Biokiertotalouteen liittyy mm. kansainvälistä huipputek-nologiaa sekä kuitu- ja bioenergiaosaamista. Äänekosken biotuotetehtaan ympärille syn-tyvät ekosysteemit ja Saarijärven biotalouskampus sekä BioPaavo-yrityskiihdyttämö li-säävät maakunnan innovaatiokyvykkyyttä. Jyväskylässä sijaitsevat korkeakoulut ovat erikoistuneet vähähiilisuuden tavoitteluun sekä bio- ja kiertotalouteen, myös VTT ja Luke tekevät alueella aktiivista tutkimusyhteistyötä teeman parissa. Kestävä Elinvoima -tiimillä on merkittävä rooli Keski-Suomen ELY-keskuksen kiertotalouteen liittyvien re-surssien, tiedon ja osaamisen yhteen nivomisessa yli vastuualuerajojen. Ilmasto- ja kier-talousasiantuntijan osallistuminen kiertotalouteen ja vihreään siirtymään kohdentuvaan yritysneuvontaan vahvistaa kiertotalouden edistämiseen liittyviä resursseja. Alueellinen strateginen tavoitteemme bio- ja kiertotalouden ekosysteemin synnyttämiseksi ja vahvis-tamiseksi tukee osaltaan kiertotaloustavoitteiden saavuttamista.

Rakennerahastovarojen avulla olemme tukemassa uusia ratkaisuja (mm. jakamislustat, tuotteiden elinkaaren pidentäminen, jätteen talteenotto ja kierrätys) globaaleihin kiertota-louden haasteisiin ja samalla luomassa edellytyksiä kansainvälistäkin kasvua tuotta-vaan yritystoimintaan. Maaseuturahastosta rahoitettujen hankkeiden kautta välitetään tietoa kiertotaloudesta ja sen mahdollisuuksista. Rahoitamme yritysryhmähankkeita, joissa edistetään kiertotalouden hyödyntämistä yrityksissä tai yritysten mahdollisuutta kehittää uutta liiketoimintaa kiertotalouden parissa.

Huomioimme vaikutusmahdollisuudet yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistämi-nessä mm. ympäristölupahakemuksista ja kuntien jätehuoltomääräyksistä annettavissa lausunnoissa ja kannustamme yrityksiä kierrätettävien jakeiden erotteluun. Ympäristölu-piin liittyvissä valvonnoissa kiinnitämme huomiota yhdyskuntajätteen lajitteluun. Jat-kamme valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpanoa ja osallistumme uuden jätelain mukaisen alueellisen yhteistyöryhmän toimintaan. Selvitämme orgaanisen jätteen kaato-paikkarajoituksen toimivuutta ja mahdollisia lisätoimia kierrätyskelpoisen jätteen ohjaa-miseksi pois kaatopaikkasijoituksesta. Lisäksi kartoitamme alueellisten tavoitteiden aset-tamista kierrätyksen lisäämiseksi. Osallistumme Keski-Suomen Circwaste -hankkeen yhteistyöryhmän toimintaan

Tierakenteiden osalta varmistetaan niiden korkea laatu ja pitkäikäisyys sekä tehtävien toimenpiteiden oikea-aikaisuus rakenteiden elinkaaren maksimoimiseksi. Korjaus- ja pa-rantamishankkeiden suunnitteluvaiheessa huomioidaan rakenteiden mahdolliset uudet käyttömahdollisuudet, purkumateriaalien hyötykäyttö ja kierrätys.

12.12.2022

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

- Jätehuollon alueellisen yhteistyöryhmän toiminnan aloittaminen liittyen valtakunnallisen jätesuunnitelman valmisteluun ja toimenpanoon. KESELY toimii vuoden 2023 yhteistyöryhmän puheenjohtajana.
- Tarkistetaan, että kuntien jätehuoltomääräyksissä on huomioitu/huomioidaan nykyiset erilliskeräysvaatimukset.
- Myönnetyn EAKR-rahoituksen määrä hankkeisiin, joissa pk- yritykset kehittävät uusia, innovatiivisia kiertotalouden ratkaisuja.
- Myönnetyn MSR-rahoituksen määrä hankkeisiin, joilla edistetään kiertotaloutta, vastuullisuutta ja ympäristötietoisuutta.
- Kiertotalouteen kohdistuvien yritysryhmähankkeiden (MSR) ja niihin osallistuneiden yritysten lukumäärä
- Liikenteen investointeihin liittyvät tarkoituksenmukaiset kierrätysmateriaalien hyödyntämismenetelmät.
- Yhdyskuntajätteen kierrätyksen lisääntymisen määrä Keski-Suomessa (tn).

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää riskien hallintaa kaikilla vastuualueilla ja yhteisissä toiminnoissa. Ilmasto- kiertotalousasiantuntijan avulla tehostamme ilmastonmuutoksen sopeutumiseen liittyviä toimia sekä ELY-keskuksen sisäisessä toiminnassa että ulkoisessa verkostotyössä.

Jatkamme yhteistyötä kuntien kanssa tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä tuemme luonnonmukaisten ratkaisujen käyttöä vesistötoimenpiteissä. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa huomioimme maankäytön tulvariskien hallinnan ja hulevesisuunnittelun yhdessä kuntien kanssa, myös tienpidossa huomioimme tulvahallinnan tarpeet.

Edistämme hyvien viljelymenetelmien käyttöä sekä maatalouden vesiensuojelua ja luonnon monimuotoisuutta mm. ympäristösopimuksilla sekä Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toimenpiteillä. CAP27-suunnitelman toimenpitein edistämme maatalousmaan päästöjen vähentämistä ja hiilensidonnan vahvistamista.

Alueidenkäytön edistämiseksi pyrimme hillitsemään ilmastonmuutosta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaisesti. Ilmastonmuutoksen torjunta ja siihen varautuminen ovat teemana kuntien kanssa käytävissä kehittämiskeskusteluissa.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seuranta toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

METSO-ohjelman toteutuksessa lähestymme asetettua pinta-alatavoitetta. Supistuneen rahoituksen vuoksi käytämme toteutettavien suojelukohteiden valinnan osalta tiukkoja laadullisia kriteereitä ja huomioimme kohteiden sijoittumisen suhteessa nykyiseen suoje-lualueverkostoon. Jatkamme maakuntakaavan suojeluvarausten ja soidensuojeluohjel-man täydennysehdotuksen kohteiden toteutusta. Näiltä osin toteutus on ollut haastavaa, koska kohteiden toteuttaminen on maanomistajille vapaaehtoista ja monet ei-vät näe suojelua houkuttelevaksi vaihtoehdoksi.

HELMI-ohjelmassa pääpaino siirtyy hoito- ja kunnostustarpeen selvittämisestä elinympä-ristöjen hoidon, kunnostuksen ja ennallistamisen toteutukseen. Ohjelman alueellista yh-teistyötä tehostetaan 2022 perustetuissa Keski-Suomen yhteistyöryhmissä mm. tunnis-tamalla elinympäristöjen olennaisia keskittymiä eli HELMI-alueita, joille toimenpiteitä voi-daan kohdentaa vaikuttavasti. Vastuullamme on seitsemän ohjelmaan kuuluvaa lintuve-sikohdetta, joista kuusi on ensimmäisen luokan priorisointikohteita ja yksi yhteiskohde Metsähallituksen kanssa. Viidelle kohteesta on laadittu kunnostussuunnitelma, neljällä kohteella on aloitettu toimenpiteet ja yksi kohde on saatu jatkuvan hoidon piiriin maan-omistajan kautta (ympäristösopimus). Perinnebiotooppiteemassa jatkamme kunnostus-kohteiden inventointia sekä kunnostusten ja hoidon suunnittelua ja järjestämistä. Paino-piste on hankkeissa, joilla aidataan hoitamattomia kohteita laitumiksi. Pienistä kohteista arvokkaimmille järjestetään vuosittain toistuvaa niittoa ja raivausta. Metsäisten elinympä-ristöjen osalta painopiste siirtyy luonnonhoitotöiden suunnitteluun ja toteutukseen. Jat-kamme ohjelmaan liittyvää luonnonsuojelulain jalopuumetsiköiden luonnonhoidon toteu-tusta. Jalopuumetsiköiden lisäksi hoitotarvetta on ilmennyt myös tervaleppäkorvissa, yk-sityisten luonnonsuojelualueiden lehtokohteilla, harju- ja paahdeympäristöissä sekä eri-tyisesti suojeltavien lajien elinympäristöissä. Edistämme myös näiden kohteiden luon-nonhoitoa. HELMI-pienvesihankkeessa siirrymme kohteiden toteutusvaiheeseen. Muut-tuneita puroja kunnostetaan luonnontilaisemmiksi ja lisäksi mahdollisesti myös muita pienvesikohteita kuten lähteitä ja nousuesteellisiä tierumpuja. Purojen ja muiden pienve-sikohteiden inventointia ja kunnostussuunnittelua jatketaan edelleen. Ohjelman suotee-maan liittyen toteutamme lettojen esiintymisen, tilan ja ennallistamis- ja hoitotarpeiden selvityksen ja aloitamme yhden suokohteen ennallistamisen toteuttamisen.

Hyödynnämme haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmassa esitettyjä lajikohtaisia hal-lintatoimenpiteitä torjuntatoimien ja valvonnan kohdentamisessa. Selvitämme paikkatie-toaineistojen perusteella ne arvokkaat luontokohteet Keski-Suomessa, joita haitalliseksi säädetty vieraskasvilajiesiintymät (jättiputki, jättipalsami, lupiini ja kurturuusu) voivat uhata. Pää tavoitteenamme on edesauttaa jättiputkien hävittämistä Suomesta vuoteen 2038 mennessä.

12.12.2022

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	600	700	700	1 000

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

- Aloitettujen/valmistuneiden Helmi-lintuvesikunnostuskohteiden määrä: 4.
- Perinnebiotooppien aitaus laitumeksi 5–10 kohdetta ja 30 ha. Pienten kohteiden jatkuvan hoidon mittakaava: 5–10 kohdetta ja 3 ha.
- Metsäisten elinympäristöjen hoitotoimia toteutetaan 5-10 kohteessa. Lisäksi laaditaan hoitosuunnitelmia seuraavan vuoden toteutuskohteille.
- Pienvesihankkeessa noin 2-3 purokilometrin kunnostaminen riippuen puron kokoluokasta ja kunnostustöiden laajuudesta. Inventoinnin ja kunnostussuunnittelun jatkaminen seuraavan vuoden kunnostuskohteiden toteuttamiseksi.
- Suojelun, ennallistamisen ja hoidon edistäminen 10-20 lettokohteella ja potentiaalisten lettokohteiden inventoinnin saattaminen loppuun.
- Uhanalaisten lajien esiintymien hoitaminen ELY-keskuksen työnä tai talkoo-/ostopalvelutyönä 10–20 kohteessa.
- Selvitetty ne arvokkaat Keski-Suomen luontokohteet, joita haitalliseksi säädetty vieraskasvilajit voivat uhata

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpideohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierroksen elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Yhdyskuntien jätevesipuhdistamojen peruskunnostukset ja maatalouteen liittyvät vesienhoidolliset toimet jatkuvat. Metsätalouden toimenpiteistä koulutus ja neuvonta sekä metsätalouden eroosiohaittojen torjunta tarvitsevat edelleen tehostamista. Turvetuotannon vesiensuojelutoimet ovat edenneet suunnitellusti. Uusia turvetuotantoalueita ei juurikaan ole tullut viime vuosina luvitettavaksi.

Vesiensuojelun tehostamisohjelma 2019–2023 tukee osaltaan vesienhoitotoimenpiteiden toteutusta ja tehostaa myös kaupunkivesien hallintaa rahoittamalla hankkeita, jotka vähentävät haitallisia aineita jäte- ja hulevesistä, kehittävät jäteveden puhdistusprosesseja sekä löytävät uusia luonnonmukaisia ratkaisuja kaupunkivesien tilan parantamiseksi. Ohjelmalla pyritään osaltaan toteuttamaan myös vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2022-2027 esitetyjä tavoitteita vesien tilan parantamiseksi. Ohjelmarahoitusta myönnettäessä pyrimme ottamaan huomioon toimenpideohjelmassa esitetyjä tavoitteita alueen vesistöille.

12.12.2022

Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toimenpiteillä edistetään vesistöjen tilan säilymistä vähintään hyvänä tai paranemista vähintään hyvälle tasolle. Ohjelman toimenpiteillä vähennetään maatalouden ilmasto- ja vesistö päästöjä sekä lisätään hiilinieluja. Lisäksi vaikutetaan siihen, että viljelijät ottaisivat mahdollisimman laaja-alaisesti käyttöön uuden CAP-kauden tarjoamat vesistöjen suojelua edistävät toimenpiteet. Pinta- ja pohjavesien tilaa parannamme maakuntaa koskevien vesienhoitosuunnitelmien ja Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman (2022–2027) yhteistyöryhmän kautta. Jatkossa asioita edistetään myös sektorikohtaisissa ryhmissä, joissa mukana on ELY-keskuksen edustajien lisäksi muita keskeisiä toimijoita. Toteutamme vuosille 2022-2027 laadittuja vesienhoitosuunnitelmia ja alueellista toimenpideohjelmaa ELY-keskuksella käytettävissä olevilla keinoilla (lausunnot, valvonta, vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksen kohdentaminen, sidosryhmäyhteistyö, muu neuvontaa ym.). Tiedotamme vesienhoidon tavoitteista eri tilaisuuksissa ja kanavissa mahdollisuuksien mukaan. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus ja haitalliset aineet painottuvat aiempaa voimakkaammin toimenpiteiden suunnittelussa ja valinnassa. Ympäristönsuojelun valvontatoimenpiteissä kiinnitämme toiminnanharjoittajien huomiota toimenpideohjelman tavoitteisiin. Toimenpideohjelmaa pyritään jalkauttamaan myös vesiensuojelun tehostamisohjelman hankkeiden kautta.

Edistämme osaltamme haja-asutuksen jätevesilainsäädännön toteuttamista. Tuemme rakennettujen vesistöjen kunnostuksia osana tulvariskien hallinnan ja vesienhoidon toteuttamista sekä jatkamme virtavesien kunnostusten tukemista yhteistyössä kalatalousviranomaisen kanssa.

Vesientilan parantamiseen liittyy välillisesti myös uusien, liiketaloudellisesti kestävien, ratkaisujen kehittäminen. Tältä osin teemme yhteistyötä mm. Etelä-Savon ELY-keskuksen ”Vesiosaamisen kasvu ja kansainvälistyminen”- hankkeen kanssa kartoittamalla ja aktivoimalla keskisuomalaisia yrityksiä hyödyntämään hankkeen rahoitusmahdollisuuksia.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

- Ideahaun järjestäminen Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmassa
- Pinta- ja pohjavesien seurantaohjelman suunnitelman mukainen toteutuminen.
- Pohjavesialueilla sijaitsevien pilaantuneiden alueiden toimenpiteiden priorisointi hyvän pohjaveden tilan saavuttamiseksi
- Vesiensuojelun tehostamisohjelman kautta rahoitettujen hankkeiden lukumäärä.

Mittari: *Vesistö kunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen).*

- Ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön tukemien vesistö kunnostushankkeiden lukumäärä 16/14 (alkavat/päättyneet). Näistä YM:n rahoittamia 12/10 (alkavat/päättyneet).

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestäväää kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Tuemme kestävien liikennemuotojen käyttöönottoa sekä liikenneturvallisuuden parantamista yhdessä kuntien kanssa. Osallistumme Jyväskylän seudun MAL-sopimuksen toimeenpanoon, jonka tavoitteena on mm. edistää vähähiilistä ja kestäväää yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää mahdollistaen samalla sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus. Liikennejärjestelmätyön tavoitteena on kasvattaa kestävien liikkumismuotojen osuutta liikennesuoritteesta, parantaa liikenneturvallisuutta ja lisätä työpaikkojen ja palveluiden saatavuutta. Käynnistämme toimenpiteitä, joilla kehitetään kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita, julkisen henkilöliikenteen toimivuutta sekä liikenneturvallisuutta.

Olemme turvaamassa alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista ja tuemme vaikutuksiltaan merkittävien yleis- ja asemakaavojen laatimista huomioimalla valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Kuntien alueidenkäytön edistämisessä kiinnitämme huomiota erityisen merkittäviin ja laajalti vaikuttaviin asioihin kuten yleiskaavoituksen kehittämiseen ja asuntorakentamisen edellytysten luomiseen. Edistämme olemassa olevan rakennuskannan parempaa hyödyntämistä vaihtoehtona uudisrakentamiselle. Parannamme kaavoittajien, rakennusvalvontojen ja kuntapäätäjien tietopohjaa vesienhoidon tavoitteista kaavalausuntojen ja -neuvottelujen avulla.

Edistämme kaupunkiseutujen ja maaseudun vuorovaikutusta kehittämällä maaseudun palvelurakennetta. Toimimme aktiivisena ja toimintaympäristön muutoksiin nopeasti reagoivana aluekehittämistoimijana yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden alueellisten kumppaneiden kanssa. Tätä työtä tukemaan olemme perustaneet maakunnan liiton kanssa teemaryhmiä, joiden avulla syvennämme asiantuntijatasoisen tiedonvaihtoa organisaatioiden välillä ja edistämme eri aluekehitysrahoitusinstrumenttien yhteensovittamista yhä vaikuttavimmiksi kokonaisuuksiksi. Aluekehitystyön ja -rahoituksen suuntaamisessa ja yhteensovittamisessa huomioidaan Keski-Suomen maakuntaohjelma ja muut aluekehittämistä ohjaavat linjaukset. Edistämme aluekehittämisen painopistepäätösten toteutusta ja maakuntaohjelmien tavoitteita, osallistumme aluekehittämiskeskusteluprosessiin sekä tuemme innovaatioekosysteemisopimusten toimeenpanoa. Toimimme aluekehittämisen teemassa tiiviissä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)	62	63	63,5	64

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): *Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).*

- Jyväskylän seudun MAL-sopimuksen puitteissa edistämme alueella sovittuja kehittämistoimenpiteitä.
- Maaseudun palvelujen kehittämiseen myönnetyn hankerahoituksen määrä (MSR).
- Myönnetyn EAKR- ja ESR+-rahoituksen kokonaismäärä vuonna 2022.
- Eri rahoitusinstrumenteista (EAKR, ESR+, MSR, kansalliset) koostuvat hankekokonaisuudet.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

- Kaikkien maakunnan kuntien kanssa käytävät kehittämiskeskustelut, joissa teemoina ovat mm. ilmastonmuutoksen ja vesienhoidon tavoitteiden huomioonottaminen sekä rakentamisen ja alueidenkäytön uudistuva lainsäädäntö.
- Yleis- ja asemakaavoitusta koskevien viranomaisneuvottelujen ja kunnille annettavien kaavalausuntojen lukumäärä.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta*

12.12.2022

toteutetaan säännöllisesti CAF–arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.

Sitoudumme uudistamaan ja kehittämään toimintaamme itsenäisesti ja yhdessä valtionhallinnon toimijoiden sekä muiden sidosryhmien kanssa. Kehittämistoiminnan tavoitteena on ylläpitää kykyämme vastata toiminnallemme asetettuihin tavoitteisiin. Vuosittain asetettavien kehittämistavoitteiden määrittelyssä hyödynnämme eri lähteitä (mm. VMBaro, asiakastytyväisyyskysely, henkilöstö, REGO). Laadun ja toiminnan kehittämisryhmä vastaa kehittämiskohteiden koostamisesta ja niiden muuntamisesta yhteisiksi kehittämistoimenpiteiksi sekä seuraa ja viestii valittujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista. Kehitämme ilmastonmuutos- ja kestävyysosaamistamme osallistumalla koulutuksiin ja tapahtumiin, sekä järjestämme itse koulutuksia tarpeen mukaan.

Julkisen talouden neuvottelussa 5.4.2022 ELY-keskusten toimintamenoihin osoitettiin voimavaroja vihreän siirtymän vauhdittamiseen ja etusijamenettelyn toteuttamiseen. Resurssien käytössä tulee huomioida viranomaisyhteistyön tukeminen sekä se, että ko. resurssi ei saa pienentää perustehtävien rahoitusta. Voimavarojen käyttöä tullaan seuraamaan.

Viestinnällisenä tavoitteena on lisätä palveluidemme ja toimintamme tunnettuutta asiakkaiden, sidosryhmien ja kansalaisten parissa. Panostamme viestinnän saavutettavuuteen ja ajantasaisuuteen sekä vahvistamme asiantuntijuuden ja toimintamme vaikuttavuuden esille tuomista. Valitsemme vuosittain viestinnän painopisteet ja tuemme ELY-keskusten yhteiseen viestintästrategiaan ja sen toimeenpanosuunnitelmaan asetettujen tavoitteiden toteutumista. Osallistumme yhteiskunnalliseen keskusteluun mm. ottamalla harkinnan mukaan kantaa sekä lehdistön toimittamiin kirjoituksiin että mielipidekirjoituksiin. Seuraamme aktiivisesti tehtäviämme koskevaa keskustelua sosiaalisessa mediassa ja tarvittaessa reagoimme siihen. Tuotamme säännöllisesti alueelliseen maakuntalehteen kolumnia yritysten ja työelämän kuulumisista sekä ylläpidämme omaa blogia. Mediaseurannan kautta seuraamme näkyvyyttämme julkisuudessa eri medioissa.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntymistä.*

Johdamme ELY-keskusten asiakaskokemusta mm. asiakkuusosaamista kehittämällä. Kehitämme palveluja ja prosesseja asiakastarvelähtöisesti. Vastaamme asiakkaiden tarpeisiin ratkaisukeskeisesti yli vastuualuerajojen aikaansaadaksemme mahdollisimman suurta vaikuttavuutta. AVI-ELY-strategian tavoitteiden mukaisesti kehitämme Aluehallintoviraston ja ELY-keskuksen yhteisiä asiakaspalveluprosesseja mm. viemällä käytäntöön OHKE-hankkeessa toimiviksi todettuja toimintatapoja.

Asiakkuusstrategiaa juurrutamme valtakunnallisen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Strategian tavoitteiden juurtuminen uudeksi toimintakulttuuriksi tapahtuu yksiköissä yhteistyössä henkilöstön, esimiesten ja johdon kesken. Asiakkuusstrategian

12.12.2022

tavoitteiden edistäminen huomioidaan Keski-Suomen ELY-keskuksen vuodelle 2023 valittavien kehittämistoimenpiteiden sisällöissä.

Vuonna 2021 käynnistynyt Kestävä Elinvoimatiimi jatkaa osaltaan työtä vastuualueiden temaattisen yhteistyön lisäämiseksi Keski-Suomen ELY-keskuksessa ja TE-toimistossa. Samalla tiimin tehtävänä on lisätä kyseisten organisaatioiden näkyvyyttä ja tunnettuutta aluekehittäjänä.

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus laajaan etätyöhön työtehtävien sen mahdollistaessa. Laaja etätyö huomioidaan johtamiseen, viraston sisäiseen yhteistyöhön ja henkilöstön hyvinvointiin sekä työviihtyvyyteen liittyvissä toiminna. Hyödynnämme ennakkoluulottomasti uudenlaisten sovellusten ja digitaalisten ratkaisujen käyttöä työskentelyn tukena. Tarjoamme asiakkaille mahdollisuuksien puitteissa myös etä- ja hybridipalveluja esimerkiksi valvontojen ja tarkastusten yhteydessä. Henkilöstöä kannustamme ylläpitämään ja kehittämään osaamistaan digitaalisten työkalujen käytön osalta. Tarjoamme tarvittaessa toimitilojamme myös muiden ELY-keskusten henkilöstön käyttöön.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

ESR-rahoitteinen Laava-hanke jatkaa tulos- ja vaikuttavuusperusteisten TE-palveluhankintojen kehittämistyötä. Tienpidon hankinnoissa hyödynnetään ja kehitetään digitalisaation mahdollisuuksia tietoturva huomioiden. Otamme käyttöön ratkaisuja, joilla varmistetaan tietojen oikea-aikainen siirtyminen Väylä-viraston keskitettyihin järjestelmiin (mm. Projektivelho). Hyödynnämme hankinnoissa mestari-kisälli-mallia alan osaamisen varmistamiseksi. Maanteiden hoitourakoiden kustannushallintaa tehostetaan ja kehitetään tilaajaosaamista MH-urakoissa toimimiseen.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asioinnin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

12.12.2022

Kannustamme asiakkaitamme käyttämään sähköisiä asiointikanavia ja olemme aktiivisesti mukana kehittämässä uusia digitaalisia asiakaslähtöisen asioinnin ratkaisuja yhdessä KEHAn, ohjaavien tahojen sekä muun valtion aluehallinnon kanssa. Lisäämme ajantasaisella ja mielenkiintoa herättävällä viestinnällä palveluidemme ja toimintamme tunnettuutta sekä nykyisten että uusien asiakkaiden parissa. Osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten yhteisen asiakkuudenhallintajärjestelmän ja asiakaskokemuksen mittaamisen selvitys- ja kehittämistyöhön sekä toimeenpanoon

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle on käynnistetty yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmia panostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyyden nostamiseen, siirrytään palvelukohtaisesta/vastuu-aluekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteentoimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä. Digikyvykkyyden nostamista tuetaan myös vuonna 2022 perustetun digiyhdyshenkilöverkoston avulla.*

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset ottavat käyttöön ohjelman tuottamia ratkaisuja ja sitoutuvat tukemaan niiden käyttöä virastoissa.

Vuoden 2022 aikana toteutetaan digikyvykkyyden ulkoinen asiantuntija-arviointi. ELY-keskusten yhteinen digikyvykkyyden tavoitetaso on vähintään 3,2 (asteikko 1-5).

Keski-Suomen ELY-keskus sitoutuu em. tavoitteiden toteuttamiseen. Olemme nimenneet digiyhdyshenkilöt, jotka osallistuvat aktiivisesti verkoston toimintaan sekä tuo ajan-kohtaisia asioita ELY-keskuksen johtoryhmään. Olemme nimenneet osallistujat digityöympäristön osaamisverkostoon. Henkilöt edistävät digiasioiden osaamisen kehittämistä ELY-keskuksessa ja TE-toimistossa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: Tietoturvan taso (sanallinen).

12.12.2022

Toteutamme tietoturvan ylläpitoon ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä ohjeistuksen mukaisesti. Huolehdimme maksajavirastotoiminnan vaatimusten mukaisesta tietoturvatyöstä. Tietoturvavastaavamme toimii KEHA-keskuksen Tietoturva- ja tietosuoja-asioiden yhteistyöryhmässä, jonka tuloksia tullaan jalkauttamaan ELY-keskuksen toimintaan. Tietoturva ja -suoja-asioista pidämme infotilaisuuksia henkilöstölle ja kannustamme omatoimiseen oppimiseen (esim. eOppiva). Seuraamme tietoturva- ja tietosuojakurssien suorittaneiden määrää.

Keski-Suomen ELY-keskus on tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintayksikkö, joka noudattaa yhteistä ELY/TET/KEHA-tiedonhallintamallia sekä osallistuu tiedonhallintamallin kehittämiseen ja ylläpitoon siihen asetettujen yhteistyöryhmien kautta. Ylläpidämme tietoturva ja riskienhallintadokumentit ajantasaisina tiedonhallintalain mukaisesti

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Toteutamme hyvää henkilöstöpolitiikkaa kehittämällä johdon ja esimiesten osaamista laadukkaan johtamisen varmistamiseksi. Jaamme henkilöstölle tietoa ajantasaisesti ja läpinäkyvästi. Puutemme mahdollisiin havaittuihin epäkohtiin välittömästi ja ratkaisukeskeisesti. Kannustamme henkilöstöä osaamisensa kehittämiseen, mikä luo perustaa työssä onnistumiselle sekä työntekijöiden hyvinvoinnille. Viestimme aktiivisesti työhyvinvoinnin kehittämiseen liittyvistä toimista. Vuosittaisissa kehittämiskohteissa huomioidaan myös johtamiseen, osaamisen ja työhyvinvointiin liittyvät näkökulmat. Olemme vuonna 2022 pilotoineet Fiilispulssi-sovellusta, joka tarjoaa henkilöstölle reaaliaikaisen mahdollisuuden viestiä tunnelmistaan. Jatkamme sen käyttöä myös vuonna 2023. TE2024-uudistuksen läpiviennin yhteydessä tuemme ja informoimme muutoksen kohteena olevaa henkilöstöä ja osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten uudenlaisen toimijuuden määrittelyyn ja rakentamiseen

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin työtyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

Rakennerahastotoiminnan hallinnointi Länsi-Suomen alueella

Keski-Suomen ELY-keskus toimii välittävänä toimielimenä eli ns. RR-ELYnä Länsi-Suomessa Keski-Suomen, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueilla. Tehtäviin kuuluvat välittävän toimielimen rakennerahastotoimintaan liittyvät tehtävät.

ESR:n osarahoittamien valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät Keski-Suomen ELY-keskuksessa (TEM)

Keski-Suomen ELY-keskus toimii välittävänä toimielimenä ”Työmarkkinoiden kohtaanto”-teemassa, jonka rahoituksella kehitetään toimintamallia valtakunnallisen kohtaannon edistämiseksi sekä kansallista ja kansainvälistä liikkuvuutta edistäviä toimenpiteitä.

Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta

Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamista, sopimuskauden aikaa ja takuu-aikaa koskevat ELY-keskukselle kuuluvat tehtävät Keski-Suomen ja Pohjois-Savon ELY-keskusten toimialueella (ns. Itäinen hankinta-alue). Hankinta-alueen toiminnasta, tavoitteista ja resurssoinnista käydään vuoropuhelu yhdessä Väyläviraston ja ELY-keskusten liikennevastuualueiden kanssa, osana vuoden 2023 toiminnan suunnittelua. Toimintaa seurataan vuoden 2023 aikana Väylävirastolle tehtävien väliraportointien yhteydessä sekä säännöllisesti Väylävirasto-ELY-verkostoyhteistyössä, mm. toiminnan-ohjausverkon tapaamisissa noin kerran kuussa.

Ympäristökasvatuksen yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtävät

Yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtävät siten kuin ympäristöministeriö tarkemmin määrittää. Tehtävään sisältyy ympäristöhallinnon harkinnanvaraisten valtionavustusten hallinnointi ympäristökasvatuksen ja -valistuksen hankeavustusten osalta.

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen määrittelyä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2023 sitovasti. Vuosien 2024–2026 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamääräraha-jako.

12.12.2022

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2023 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiina Korhonen, ylijohtaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

Ruokavirasto

Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö

Ympäristöministeriö

Juhani Damski, kansliapäällikkö

Väylävirasto

Kari Wihlman, pääjohtaja

Väylävirasto

Mirja Noukka, toimialajohtaja

Keski-Suomen ELY-keskus

Jukka Lehtinen, ylijohtaja

Keski-Suomen ELY-keskus

Kari Lehtinen, johtaja

12.12.2022

Keski-Suomen ELY-keskus

Pirkko Melville, johtaja

	Jako 2022 (pl. kerta- luonteiset, matkat, muut me- not, virkis- tys)	Matkat, muut me- not ja vir- kistys	Palkkaus- ten tarkis- tukset	Toimitila- ja mat- kasäästöt	Ympäristöso- pimuksiin (CAP27) liit- tyvät sopi- muskäsitte- lyt	Monitorointi (CAP27)	Luonnonsuojelu- lain uudistami- sesta johtuvat li- sätehtävät	Vihreän siirty- män vauhdit- taminen	Rahoituskau- den vaihtumi- sen lisäresurs- sit	HE kotoutu- mislain muuttami- sesta, tila- päinen suo- jelu	Muut muu- tokset	MÄÄRÄRAH A YHTEENSÄ
Uusimaa	14 060 741	530 080	322 500	-40 100	73 200	39 900	180 300	525 000	38 200	263 200	0	15 993 021
Varsinais-Suomi	12 816 800	738 020	294 000	-106 400	187 300	64 700	120 100	375 000	97 600	197 400	60 900	14 845 420
Satakunta	2 350 400	124 500	53 900	-15 600	54 400	41 200	0	0	28 400	65 800	0	2 703 000
Häme	6 028 400	203 760	138 300	-25 400	93 500	44 400	180 700	375 000	48 700	131 600	75 000	7 293 960
Pirkanmaa	6 231 000	392 200	143 000	-52 300	82 000	54 800	120 500	450 000	42 700	65 800	0	7 529 700
Kaakkois-Suomi	9 054 100	412 480	207 700	-57 200	47 900	37 400	90 400	75 000	25 000	65 800	0	9 958 580
Etelä-Savo	5 737 459	245 840	131 600	-26 300	92 000	25 500	60 300	0	48 000	65 800	1 013 000	7 393 199
Pohjois-Savo	7 663 600	415 140	175 800	-54 100	132 200	46 600	120 500	150 000	68 900	65 800	0	8 784 440
Pohjois-Karjala	4 097 300	182 060	94 000	-18 600	58 500	26 100	60 300	0	30 500	65 800	60 900	4 656 860
Keski-Suomi	9 505 300	365 560	218 100	-46 400	62 000	33 300	60 300	75 000	32 300	65 800	60 900	10 432 160
Etelä-Pohjanmaa	9 902 600	486 340	227 200	-75 800	31 100	77 900	120 500	825 000	16 200	65 800	0	11 676 840
Pohjanmaa	3 285 200	175 340	75 400	-20 300	82 000	59 000	0	0	42 700	131 600	0	3 830 940
Pohjois-Pohjanmaa	9 188 800	437 260	210 800	-66 900	134 500	61 100	120 500	525 000	70 100	65 800	1 317 800	12 064 760
Kainuu	3 687 200	188 420	84 600	-27 100	30 000	12 500	60 300	75 000	15 600	65 800	0	4 192 320
Lappi	9 360 900	487 920	214 800	-82 200	48 100	18 400	60 300	75 000	25 100	65 800	25 000	10 299 120
KEHA oma toiminta	24 663 200	899 300	565 800	-105 300	0	0	0	0	0	197 400	183 000	26 403 400
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	36 559 868	0	0	-622 000	391 300	207 200	220 000	571 600	70 000	230 000	592 500	38 220 468
TE-ASPAA	5 073 600	0	116 400	0	0	0	0	0	0	0	0	5 190 000
YHTEENSÄ	179 266 468	6 284 220	3 273 900	-1 442 000	1 600 000	850 000	1 575 000	4 096 600	700 000	1 875 000	3 389 000	201 468 188